

Токарєва Катерина Олегівна

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України, доцент кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики Харківського національного університету внутрішніх справ

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ
ФОНДУ БОРОТЬБИ З ГОСТРОЮ РЕСПІРАТОРНОЮ
ХВОРОБОЮ COVID-19 ТА ЇЇ НАСЛІДКАМИ**

Автором розглянуто порядок надання коштів з Фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками. Зазначено, що такий фонд створено у складі загального фонду державного бюджету України. Аргументовано, що запроваджений Урядом механізм розподілу коштів Фонду COVID-19 є доволі складним, деякі положення залишилися поза увагою законодавця. Підкреслено, що процедура виділення коштів є досить складною та тривалою, деякі положення потребують конкретизації.

Ключові слова: бюджет, фінансування, виділення коштів, фонд бюджету.

Tokarieva Kateryna

PhD, Senior researcher of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine, Associate Professor of Law Enforcement and Police Kharkiv National University of Internal Affairs

**LEGAL REGULATION OF THE APPLICATION OF FUNDS
OF THE FUND OF COMBATING ACUTE RESPIRATORY
DISEASE COVID-19 AND ITS CONSEQUENCES**

The author contemplates the procedure for providing funds from the Fund to combat acute respiratory disease COVID-19, caused by coronavirus SARS-COV-2, and its consequences. It is noted that such a fund was created as part of the general fund of the State Budget of Ukraine. It should be noted that the

Government introduced by the Government of the Covid-19 Fund allocation is rather complicated, some provisions remained outside the legislator. It is emphasized that the procedure for allocation of funds is rather complicated and prolonged, some provisions require a specification.

Keywords: budget, financing, allocation of funds, budget fund.

В умовах соціально-економічної кризи, яка загострилася з оголошенням пандемії у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID -19, особливої актуальності набувають питання, пов'язані з виконанням бюджетів різних рівнів. Це зумовлено тим, що виконання бюджету є центральною стадією бюджетного процесу, в межах якої здійснюється перерахування доходів та фінансування видатків. Для того, аби забезпечити належне фінансування заходів боротьби з коронавірусом у складі державного бюджету було створено Фонд боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками (далі – Фонд) й затверджено порядок використання коштів цього фонду [1]. На підставі аналізу положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» [2] робимо висновок про те, що цей фонд формується у складі загального фонду державного бюджету.

Зазначений Фонд має чітко визначені напрямки використання коштів, зокрема, до них віднесено такі: 1) заходи, спрямовані на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, та на боротьбу з її наслідками, (закупівля товарів, робіт і послуг, необхідних для здійснення зазначених заходів, включаючи закупівлю медичних послуг за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, придбання обладнання для приймальних відділень опорних закладів охорони здоров'я в госпітальних округах, для відділень екстренної (невідкладної) медичної допомоги, що входять до багатопрофільних лікарень, для медичних амбулаторій, фельдшерсько-акушерських і фельдшерських пунктів у сільській місцевості та проведення капітального ремонту, реконструкції цих приміщень, покращення транспортного сполучення, будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання автомобільних доріг загальног користування державного, місцевого значення); 2) надання грошо-

вої допомоги громадянам, зокрема, особам похилого віку, у зв'язку з негативними наслідками поширення на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19; 3) надання фінансової допомоги Фонду соціального страхування і Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття на поворотній або безповоротній основі; 4) надання трансферту Пенсійному фонду України; 7) поповнення резервного фонду державного бюджету та ін. [1, п. 2].

Для отримання коштів з фонду міністерства, обласна, Київська міська держадміністрація та інші органи державної влади повинні подати звернення до Кабінету Міністрів України. При цьому у ньому слід зазначити такі відомості: (1) напрям спрямування коштів фонду та їх обсяг; (2) головний розпорядник коштів державного бюджету; (3) заходи, які передбачається здійснити за рахунок коштів Фонду; (4) умови виділення коштів з фонду (на поворотній або безповоротній основі); (5) пропозиції щодо умов і гарантій повернення виділених коштів з фонду на поворотній основі; (6) інформація про можливість (неможливість) фінансового забезпечення відповідних заходів за рахунок інших джерел та можливі наслідки в разі, коли кошти не будуть виділені з фонду. Також до звернення додаються фінансово-економічні розрахунки та обґрунтування щодо необхідного обсягу коштів фонду [1, п. 3]. Показово, що законодавець не встановлює підстав та / або умов, за яких виділення коштів з такого Фонду державного бюджету відбувається на поворотній чи безповоротній основі. Крім того, у Порядку виділення коштів з Фонду не передбачено підстав для відмови у задоволенні звернення про виділення грошових коштів. На нашу думку, регламентація цього аспекту має принципове значення, оскільки це впливає на подальший розвиток правовідносин між суб'єктами.

Згідно з п. 5 аналізованого Порядку Кабінет Міністрів України відповідно до пріоритетності спрямування коштів фонду та з урахуванням поданої Мінфіном інформації щодо загального обсягу виділених коштів з фонду та їх залишку відповідно до прийнятих рішень Кабінету Міністрів України протокольним рішенням доручає міністерству, до компетенції якого належить питання забезпечення реалі-

зації напряму (далі - розробник) разом із заінтересованими органами розглянути звернення та підготувати проект рішення Кабінету Міністрів України про виділення коштів з фонду [1]. Звернення та додані до нього матеріали про виділення коштів з Фонду розглядається розробником разом із заінтересованими органами у тижневий строк, після цього готується проект рішення Кабінету Міністрів України про виділення коштів з фонду. У разі потреби Кабінет Міністрів України може скоротити строк розгляду звернення та підготовки проекту рішення про виділення коштів з фонду.

У проекті рішення обов'язково зазначаються: (а) головний розпорядник та у разі потреби відповідальний виконавець бюджетної програми; (б) напрям спрямування коштів фонду, визначений відповідно до п. 2 Порядку; (в) назва нової бюджетної програми (включаючи трансферти місцевим бюджетам) або код і назва бюджетної програми, за якою у державному бюджеті затверджені бюджетні призначення (у разі виділення коштів за напрямами спрямування коштів фонду, передбаченими абз. 2 (в частині закупівлі медичних послуг за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення), 8 і 9 п. 2 цього Порядку); (г) обсяг коштів у грошовому виразі (тис. гривень) та його економічна сутність (видатки споживання (з них - оплата праці, комунальні послуги та енергоносії), видатки розвитку і кредитування бюджету); (д) умови надання та повернення коштів фонду (у разі виділення коштів на поворотній основі); (е) у разі виділення коштів у вигляді трансфертів місцевим бюджетам - також їх обсяг у розрізі місцевих бюджетів; (є) положення про надання доручення щодо: забезпечення відповідним головним розпорядником погодження рішення про виділення коштів з фонду з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету; внесення Мінфіном в установленому порядку змін до розпису державного бюджету після зазначеного погодження [1, п. 8].

У разі прийняття Кабінетом Міністрів України про виділення коштів з Фонду у головного розпорядника бюджетних коштів виникають певні обов'язки. Так, спочатку головний розпорядник повинен погодити відповідне рішення з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету (копія рішення додається до звернення разом із фі-

нансово-економічними розрахунками та обґрунтуваннями), а також головний розпорядник повідомляє у триденний строк Мінфіну про коди економічної класифікації видатків бюджету, коди класифікації кредитування бюджету та відповідні обсяги коштів, що виділяються з фонду, згідно із зазначеним рішенням.

Після погодження відповідного рішення Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету головний розпорядник надсилає його Мінфіну для внесення в установленому порядку змін до розпису державного бюджету, закріплення за новою бюджетною програмою кодів програмної та функціональної класифікації видатків і кредитування бюджету. Далі головний розпорядник отримує довідку про внесення змін до розпису державного бюджету й розробляє і затверджує документи, що застосовуються у процесі виконання державного бюджету та передбачені Порядком складання, розгляду, затвердження та основними вимогами до виконання кошторисів бюджетних установ, а також паспорт бюджетної програми або зміни до паспорта бюджетної програми в установленому законодавством порядку.

Вже після отримання грошових коштів головний розпорядник зобов'язаний щомісячно (до 5 числа) звітувати перед Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету та Мінфіном, подавати інформацію про використання коштів фонду, а у разі виділення коштів з фонду на поворотній основі – також інформацію про їх повернення до державного бюджету [1, п. 12]. Крім того, відповідно до п. 14 Порядку головні розпорядники забезпечують використання виділених з фонду коштів, не допускаючи наявності кредиторської заборгованості на 30 день з дня відміни дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, за новими бюджетними програмами, відкритими відповідно до прийнятих рішень про виділення коштів з фонду, крім випадків виділення коштів за напрямом спрямування коштів фонду, передбаченим абз. 9 п. 2 Порядку.

З огляду на викладене можемо констатувати, що процедура виділення коштів з Фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою

COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками характеризується наявністю низки етапів. Зокрема, йдеться про такі: (а) ініціація виділення грошових коштів (подача звернення про виділення коштів до Кабінету Міністрів України міністерствами, обласними, Київської міською держадміністрацією та іншими органами державної влади; (б) розгляд звернення та підготовка проекту рішення Кабінету Міністрів України про виділення коштів; (в) погодження з усіма заінтересованими органами проекту рішення та його розгляд Кабінетом Міністрів України; (г) прийняття рішення Кабінетом Міністрів України про виділення коштів з Фонду. Крім того, необхідно акцентувати увагу на наявності відповідних додаткових обов'язків для головних розпорядників бюджетних коштів після прийняття Кабінетом Міністрів України про виділення коштів з Фонду.

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що запроваджений Урядом механізм розподілу коштів Фонду COVID-19 є доволі складним, деякі положення залишилися поза увагою законодавця. Процедура виділення коштів є досить тривалою та передбачає погодження кожного проекту рішення про виділення коштів із усіма заінтересованими органами, а також із Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету. Крім того, необхідно акцентувати увагу на відсутності критеріїв, за якими Кабінет Міністрів задовольняє звернення, що надходять від органів влади.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про затвердження Порядку використання коштів фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 квіт. 2020 р. № 302. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2020-%D0%BF#Text>.

2. Про Державний бюджет України на 2020 рік: Закон України від 14 листоп. 2019 р. № 294-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text>.

REFERENCES

1. Pro zatverdzhennia Poriadku vykorystannia koshtiv fondu borotby z hostroiu respiratornoiu khvoroboioiu COVID-19, sprychynenoioi koronavirusom

SARS-CoV-2, та її наслідками: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 квіт. 2020 р. № 302. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

2. Pro Derzhavnyi biudzheth Ukrainy na 2020 rik: Zakon Ukrainy vid 14 lystop. 2019 r. № 294-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text>.

Chubenko Vira

*PhD Candidate of the Scientific and Research Institute of Providing
Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine
ORCID: 0000-0002-7235-3820*

SOME PROBLEMS OF IMPLEMENTING THE CONCEPT OF SMART SPECIALIZATION AS A FACTOR STIMULATING HIGH-TECH PRODUCTION

The article considers the concept of smart specialization as a logically and strategically new approach to the development of high-tech production. The changes introduced in Ukraine in terms of regional development planning on the basis of smart specialization are analyzed. The main problems of legal regulation of the introduction of the idea of development on the basis of smart specialization in Ukraine are identified, as well as a comparison of such regulation with the law of the European Union.

Keywords: high-tech products, smart specialization.

Чубенко Віра Анатоліївна

*аспірант НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID: 0000-0002-7235-3820*

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ РОЗУМНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ЯК ФАКТОР, СТИМУЛЮЮЧИЙ ВИСОКОТЕХНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО